

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПОЗААУДИТОРНІЙ РОБОТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

FORMATION OF PROFESSIONAL VALUES OF FUTURE PEDAGOGUES IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Однією з головних вимог сучасної вищої освіти є поєднання навчального процесу з позааудиторною роботою студентів. Адже позааудиторна робота як невід'ємна частина особистісного зростання майбутнього педагога сприяє удосконаленню його професійно-педагогічної культури, розвитку професійно важливих якостей цінностей, особистісному становленню та виробленню власної педагогічної позиції.

Сама природа феноменів “професійні цінності”, “особистісний зміст” визначає неможливість прямого запозичення або присвоєння до ціннісно-сміслових установок інших суб'єктів або прийнятих у професійних колах, суспільстві. Специфіка процесу засвоєння ціннісного змісту, а саме те, що цінності й зміст не передаються тим самим шляхом, що й знання, уміння, навички, визначає необхідність пошуку нетрадиційних освітніх технологій, спрямованих на засвоєння специфічного ціннісного знання, що сприяє становленню особистісної “ціннісної картини світу” і педагогічної реальності, зокрема активної реконструкції, аналізу та поетапної корекції змісту цінностей професійної діяльності майбутнього педагога у бік прийняття їхнього гуманістичного змісту. Тому професійні цінності педагога мають зливатися з загальнолюдськими і національними цінностями.

У статті розглянуто особливості формування професійних цінностей майбутніх педагогів у позааудиторній роботі закладів вищої освіти.

Ключові слова: *формування, професійні цінності, майбутні педагоги, позааудиторна робота, заклади вищої освіти.*

One of the main requirements of modern higher education is the combination of the educational process with the non-auditing work of students. After all, extra-curricular work as an integral part of personal growth of the future teacher helps to improve his professional pedagogical culture, the development of professionally important qualities of values, personal development and the development of his own pedagogical position.

Non-audit activity is aimed at educating a free person. This activity is based on the laws of creativity, which involve the involvement of students in real co-creation, intellectual dialogue, the harmonization of communication, success, the opportunity to feel free. It promotes the development of independent thinking, the development of techniques for co-creation and intellectual stress. It is characterized by a flexible and harmonious combination of individual, group and collective activity, at the same time self-directed and pedagogically oriented.

The very nature of the phenomena of “professional values”, “personal meaning” determines the impossibility of direct borrowing or accession to the value-semantic installations of other subjects or adopted in professional circles, society. The specificity of the process of assimilating value, namely that values and content are not transmitted in the same way as

knowledge, skills, and skills, determines the necessity of searching for non-traditional educational technologies aimed at assimilating specific value knowledge that promotes the formation of a personal "value picture of the world" And pedagogical reality, in particular active reconstruction, analysis and phased correction of the content of the values of professional activity of the future teacher towards adopting their humanistic content. Therefore, the professional values of the teacher should be combined with universal and national values.

Among the types of non-auditing work that contribute to the formation of professional values of future teachers, we can distinguish the following: research work carried out within the student's scientific community; educational work - carrying out of measures aimed at realization of educational tasks; volunteer work - participation in the organization of community events (educational, environmental, charitable, cultural and entertainment, artistic, etc.).

The article deals with the peculiarities of the formation of professional values of future teachers in non-auditing work of institutions of higher education.

Key words: formation, professional values, future pedagogues, extracurricular activities, higher educational establishments.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з головних вимог сучасної вищої освіти є поєднання навчального процесу з позааудиторною роботою студентів. Адже позааудиторна робота як невід'ємна частина особистісного зростання майбутнього педагога сприяє удосконаленню його професійно-педагогічної культури, розвитку професійно важливих якостей цінностей, особистісному становленню та виробленню власної педагогічної позиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значення позааудиторної діяльності у розвитку особистості студента підкреслювали у своїх працях В. Анісімова, Л. Белікова, Л. Бобко, А. Бурим, Т. Глотова, О. Голік, Л. Кондрашова, А. Мудрик, Г. Овчаренко, В. Петрович, С. Савченко, В. Серета, Н. Сребна, Н. Стасенко, О. Чиж та ін.

Невирішена раніше частина проблеми. У наукових дослідженнях формуванню професійних цінностей майбутніх педагогів як складової їхньої професійно-педагогічної культури у позааудиторній роботі закладів вищої освіти приділяється недостатньо уваги.

Мета статті полягає у розкритті особливостей формування професійних цінностей майбутніх педагогів у позааудиторній роботі закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Позааудиторна діяльність спрямована на виховання вільної особистості. Ця діяльність заснована на законах творчості, що передбачають залучення студентів до реальної співтворчості, інтелектуального діалогу, гармонізацію спілкування, успіх, можливість почуватися вільно. Вона сприяє розвитку незалежного мислення, розробці прийомів співтворчості й інтелектуальної напруги. Для неї характерно гнучке й гармонійне поєднання індивідуальної, групової і колективної діяльності, водночас самотійної та педагогічно скерованої.

Серед видів позааудиторної роботи, що сприяють формуванню професійних цінностей майбутніх педагогів, можемо виокремити такі:

1. Науково-дослідна робота, що здійснюється у межах студентського наукового товариства. Це проведення досліджень із педагогічних проблем з подальшою публікацією наукових статей у фахових виданнях, тез доповідей на наукових, науково-методичних, науково-практичних конференціях; підготовка та представлення наукових робіт на міжнародних, всеукраїнських, регіональних і місцевих конкурсах; участь в олімпіадах, наукових брейн-рингах, дебатах;

участь у роботі наукових гуртків, проблемних групах; проведення науково-дослідних проектів, круглих столів.

2. Виховна робота – проведення заходів, спрямованих на реалізацію завдань виховання.
3. Волонтерська робота – участь в організації громадських заходів (просвітницьких, екологічних, благодійних, культурно-розважальних, мистецьких тощо) [3].

Розвиток наукової роботи студентів – головне завдання закладу вищої освіти. Вона має бути спрямована на активізацію творчої молоді, пошук молодих талантів і сприяння їхній самореалізації, творчому зростанню.

Однією із провідних форм позааудиторної роботи є гурткова робота, що сприяє вихованню у студентів самостійного мислення, розвиває вміння діяти в нестандартних умовах. А це, в свою чергу, стимулює розумову діяльність, спонукає до справжнього відкриття, хай незначного, однак важливого для майбутнього педагога. Тому що це відкриття особисте, власне, і тому дуже цінне. Лише створивши творчу атмосферу в студентському колективі, можна забезпечити розвиток творчої особистості.

Гурткова робота допомагає студентам зрозуміти свою роль у подальшому суспільному житті, оскільки вона позбавлена жорсткого структурування і дотримання відповідної програми. Тому план роботи гуртка має враховувати не тільки проблеми, що зауважені викладачем, а й опиратися на інтереси і відповідні здібності студентів. Таке планування є певним мотиваційним стимулом до подальшого поглиблення знань майбутніх педагогів та сприяє формуванню в них професійних цінностей.

Так, у процесі роботи над дослідженням частина студентів експериментальної групи відвідувала заняття педагогічного гуртка. Метою цих занять була робота над розвитком професійних цінностей майбутнього педагога.

Досягнення її передбачалося за допомогою розв'язання таких завдань:

1. Збагачення уявлень студентів про соціального педагога високої професійно-педагогічної культури, зі сформованими професійними цінностями, сприяння формуванню ідеалу.
2. Виховання гуманістичних почуттів й переживань стосовно дітей.
3. Розвиток творчих нахилів майбутніх педагогів; сприяння нагромадженню в них досвіду творчої педагогічної діяльності.

На заняттях педагогічного гуртка студенти розповідали про своїх улюблених педагогів, які вплинули на їх вибір життєвого шляху; обговорювали матеріали періодичної преси, присвячені проблемам школи, дитинства, виховання дітей.

Заняття проходили в атмосфері доброзичливості й дружньої участі. Це допомагало студентам одержати своєрідний емоційний заряд, повірити у свої сили й можливості, усвідомити своє майбутнє. Розмови про педагога, його призначення переростали в бесіди про зміст людського життя взагалі, що сприяли формуванню морально-етичних переконань студентів.

Згодом майбутні педагоги відзначали роль гурткових занять в оволодінні спеціальністю, в формуванні їхньої педагогічної позиції, у розвитку творчих здібностей, розширенні кругозору й ерудиції.

Формами підведення підсумків роботи педагогічного гуртка були такі: конкурс на кращу доповідь; участь у студентських наукових конференціях, у предметних олімпіадах; участь у роботі круглих столів і як підсумок – публікації кращих тез у науковому збірнику студентських статей Хмельницького національного університету (ХНУ).

Продовженням наукової роботи студентів-гуртківців на старших курсах стало створення проблемної групи, що працювала над дослідженням особливостей розвитку професійних цінностей як складових професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів. Були підбрані заклади середньої освіти, в яких працюють висококваліфіковані педагоги, відбулися зустрічі з ними; проведено бесіди, тестування, інтерв'ю зі студентами, анкетування та бесіди з викладачами й кураторами груп. Це дало можливість дослідити обрану тему більш глибоко.

Підсумком проведеної роботи було те, що частина студентів темами дипломних та магістерських робіт обрала ті, що пов'язані із формуванням професійних цінностей педагога, зокрема: “Формування професійно значущих якостей майбутнього педагога”, “Особливості розвитку професійної компетентності майбутнього педагога”, “Розвиток педагогічної культури майбутніх педагогів”, “Професійна етика майбутніх педагогів” тощо.

Доброю традицією стало проведення тижня педагогіки, що сприяє вихованню у студентів інтересу до обраної спеціальності, гуманізму, поваги до дітей. Заходи, проведені протягом тижня, сприяли професійному зростанню майбутніх педагогів, розвитку професійних цінностей й особистісних якостей, творчих здібностей.

Проте, як свідчать результати дослідження, потрібно більше уваги приділяти роботі зі студентами молодших курсів, щоб у майбутньому мати потужний науковий потенціал серед студентської молоді.

Крім Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, студенти ХНУ приймають участь і в конкурсах інших рівнів, що створює додаткові можливості для їхнього розвитку, спілкування, обміну досвідом та інформацією, а також підносить імідж університету.

Під час проведення експерименту нами була розроблена програма кураторської роботи для викладачів ХНУ, що передбачала заходи, пов'язані з темою дослідження, зокрема: “Посвята в студенти”, “День учителя”, “Фестиваль творчості першокурсників “Алло, ми шукаємо таланти!””, “День факультету”, урочиста церемонія вручення дипломів випускникам. Це сприяло розвитку професійних цінностей студентів, покращенню міжособистісних відносин в групах.

Значення позанавчальної діяльності у розвитку особистості студента підкреслювали у своїх працях В. Анісімова, Л. Белікова, Л. Бобко, А. Бурим, Т. Глотова, О. Голік, Л. Кондрашова, А. Мудрик, Г. Овчаренко, В. Петрович, С. Савченко, В. Середа, Н. Сребна, Н. Стасенко, О. Чиж та ін.

У дисертаційному дослідженні Н. Грищенко визначає специфічні характеристики позанавчальної діяльності, зокрема, соціальну відкритість, розмаїття соціальних взаємозв'язків, орієнтація на інтереси й потреби особистості [3, с. 14]

Як підтвердили результати дослідження, значні можливості для формування професійних цінностей як складових професійно-педагогічної культури мають такі форми позанавчальної діяльності, як: педагогічні інформації; диспути на педагогічні теми; читацькі конференції; усні педагогічні журнали, присвячені вихованню студентської молоді; бесіди за круглим столом; педагогічні дебати; конкурси педагогічної майстерності тощо.

Проаналізуємо, як виховна робота, що проводиться в Хмельницькому національному університеті, впливає на розвиток професійних цінностей майбутніх педагогів.

Виховна робота в університеті спрямована на формування світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій студентської молоді, надання широких можливостей для

опанування основами наук, багатством національної та світової культури, створення умов для вільного, природовідповідного, гармонійного розвитку, індивідуального та професійного самовдосконалення.

Після “Посвяти в студенти” кураторами була проведена бесіда, спрямована на те, щоб студенти зрозуміли, що саме від них залежить майбутнє держави.

Перший навчальний день у закладі вищої освіти – День знань, від якого залежить подальше навчання студентів в університеті. Тому підготовка до цього свята тривала протягом декількох тижнів. Першокурсники ще не знають традицій університету, для них усе нове, несподіване. І дуже важливо, щоб вони відчували особисту належність до нього.

Конкурс презентацій студентських груп I-го курсу “Ми – нова генерація” допоміг усвідомити майбутнім педагогам те, що вони – єдиний колектив, а студентські роки – одні із самих цікавих і наповнених змістом.

До Міжнародного Дня захисту дітей студенти – майбутні педагоги – розробили інформаційний лист на допомогу волонтерам “А чи знаєш ти...?” на основі статей Конвенції Організації Об’єднаних Націй про права дитини, підготували благодійний конкурс “Танці з викладачами”, зібрані кошти від проведення якого пішли на допомогу онкохворим дітям.

Також проводився цикл бесід “Пізнай самого себе”, “Прийоми та засоби самовиховання”, конкурси педагогічної майстерності та виховної творчості .

Організація “круглих столів” за участю педагогів шкіл міста Хмельницького на тему: “Типові помилки педагогів – початківців”, до проведення яких залучаються і студенти, також сприяла формуванню професійно-педагогічної культури та її складових .

Для розвитку професійних цінностей майбутніх педагогів має організація випуску студентських стінгазет. Ця робота є дуже важливою, оскільки студенти, користуючись літературою та Інтернетом, обирають ті питання, що їх хвилюють. Так, у студентській газеті “Сузір’я”, що випускається майбутніми педагогами, знаходять відображення новини з практики, особливості організації дозвілля студентів, волонтерська діяльність.

Головною метою виховної роботи у закладі вищої освіти є створення такого простору, в якому формуються професійні цінності й особистісні якості майбутніх фахівців, розвивається та підвищується рівень професійно-педагогічної культури, виховуються етичні норми міжособистісного спілкування, толерантність. Цьому також сприяє волонтерський рух.

Особливість волонтерського руху в Україні полягає у тому, що найчисельнішою групою волонтерів, які працюють у соціальній сфері, є учнівська та студентська молодь. Участь молодих людей у волонтерському русі дає їм змогу особисто здійснити внесок у розв’язання соціальних проблем, випробувати свої можливості, беручи участь у проектах і програмах соціальної спрямованості.

У вищих навчальних закладах підготовка студентів до волонтерської роботи здійснюється у процесі навчання (під час вивчення фахових дисциплін) та у позанавчальній діяльності (участь у науково-дослідній роботі; навчання у школі волонтерів, діяльність тренерської студії); здійснення професійних функцій у позааудиторній волонтерській роботі в межах надання соціально-педагогічних, психологічних, інформаційних, просвітницьких, реабілітаційних, юридичних, дозвіллевих, освітніх послуг дітям, які їх потребують, шляхом проведення

консультацій, бесід, різнопланових заходів: театралізованих вистав, благодійних і трудових акцій, вуличних ігротек, агіттеатрів тощо [1, с. 7].

Волонтерська праця вносить різноманітність у буденне життя, дає змогу відвернутися від щоденної рутини, стає допомогою в задоволенні таких потреб, як контакти з новими людьми, самовдосконалення, виховання цінностей, виховання власне людини, що відбувається постійно.

Для студентів волонтерство є чудовою можливістю самореалізації. Адже потреба у самовизначенні та самоствердженні – одна з найголовніших соціально-психологічних потреб особистості. Майбутні педагоги практично пізнають основи демократії, у них формується поняття прав та обов'язків людини, виховується здатність до критичного мислення, уміння відстоювати свої права, інтереси, переконання, усвідомлювати свою відповідальність, виявляти толерантність до поглядів іншої людини, керуватися у вияві соціальної активності демократичними принципами.

Як показало проведене нами дослідження, студенти закладів вищої освіти в переважній більшості працюють як волонтери в закладах та установах під час проходження практики.

У студентів – волонтерів особливі мотиви для добровільної соціальної роботи. Насамперед, їх цікавлять професійні проблеми. Вони можуть бути як формальними – одержання заліку, проходження практики, так і реальними – набуття фахових знань з майбутньої спеціальності, напрацювання навичок спілкування. Для майбутніх педагогів важливим є спілкування з професіоналами, знайомство з новими методиками і технологіями, тобто все, що може їм допомогти у подальшому стати висококваліфікованими фахівцями.

Рівень професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів визначається сформованістю професійних та особистісних якостей. Адже професійно-педагогічна культура, як синтез компетентностей і професійних якостей, є важливим показником висококваліфікованого фахівця. Тому не випадково, що серед вимог, які висувуються до волонтерів, на першому місці знаходяться комунікабельність, сумлінність, відповідальність.

Одним із напрямів волонтерської діяльності студентів ХНУ є робота з дітьми. Серед організацій, що працюють з дітьми, є дитячі притулки, дитячі “Телефони довіри”, підліткові клуби, реабілітаційні центри для хворих дітей та дітей – інвалідів “Школа життя”, “Родинний затишок”, надання волонтерської допомоги організації товариства Червоного Хреста України.

Члени волонтерських загонів надають психологічну, моральну, емоційну, побутову допомогу дітям, інвалідам, літнім людям та іншим верствам населення, які потребують підтримки.

Особливістю загальноосвітньої школи № 8 м. Хмельницького є те, що в ній здійснюється інклюзивне навчання дітей. За такої освіти відбувається впровадження новітніх форм освіти, що надають можливість особливим дітям навчатися зі “здоровими” дітьми. Саме це й передбачає інклюзивна освіта, що сприяє саморозвитку, самореалізації, самовдосконаленню дітей з особливими потребами в подальшому дорослому житті. Суспільство потребує змін щодо сприйняття таких дітей оточуючими, що полягають в усвідомленні того, що головна проблема дитини з особливими потребами – у порушенні її зв'язку з навколишнім світом, обмеженні спілкування у соціумі, доступу до культурних цінностей, а інколи до елементарного навчання.

Усе це вимагає створення умов, завдяки яким навколишнє середовище стало б відкритим та доброзичливим до дитини з особливими потребами. Саме таким

осередком гуманності, доброзичливості та щирості є волонтерська робота студентів майбутніх педагогів, що проводилась у цій школі, була зорієнтована на дитину з особливими потребами і реалізувалась методами соціально-психологічної діагностики й підтримки.

Для розвитку особистісного потенціалу дитини студенти проводили заняття, що моделюють ситуації повсякденного життя. На заняттях використовувалися методики, за допомогою яких здійснювалась психолого-педагогічна підтримка сприйняття дитини, створювалося таке середовище для дитини, в якому вона змогла б поступово набувати необхідний досвід, усвідомлювати та конструювати дійсність. У результаті своєї діяльності дитина більш комфортно почувається у соціумі.

Також одним із пріоритетних напрямів роботи волонтерів, які виявили бажання спробувати себе у роботі з дітьми з особливими потребами, була консультативна робота (просвітницька робота з батьками з питань вікових, психологічних, фізіологічних проблем розвитку дітей з особливими потребами) та реалізація індивідуальних програм підтримки та розвитку дітей з особливими потребами на основі комплексної діагностики при підтримці та супервізії. У процесі волонтерської роботи студенти дійшли висновку щодо необхідності участі у волонтерських заходах і важливості такої діяльності для особистісного, професійного розвитку та власної самореалізації.

Крім того, ми помітили, що у цих студентів значно підвищився рівень розвитку професійних цінностей.

У реабілітаційному центрі для дітей – інвалідів “Школа життя” студенти-волонтери допомагали у підготовці і проведенні виховних заходів, проводили консультативну роботу серед батьків, надавали допомогу педагогам у проведенні годин дозвілля з хворими дітьми.

Волонтерська діяльність сприяла формуванню професійно важливих якостей майбутніх педагогів, зокрема: чуйності, альтруїзму, толерантності. Тому волонтерство стає важливим елементом особистісного розвитку, допомагає підвищити високу емоційну стійкість майбутніх педагогів, формує уміння швидко й конструктивно орієнтуватися в складних ситуаціях.

Отже, позааудиторна діяльність забезпечує формування творчої, ініціативної особистості студентів, збагачує її духовний світ, створює належні умови для розвитку професійних цінностей майбутніх педагогів.

Література

1. Бондаренко З. П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Бондаренко Зоя Петрівна. – К., 2008. – 200 с.
2. Гомонюк О. М. Шляхи удосконалення формування професійно-педагогічної культури майбутнього соціального педагога [Текст] / О. М. Гомонюк // Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції “Підготовка соціальних працівників до роботи з дітьми групи “ризик” м. Ужгород, 4 жовтня 2008 року. [За ред. І. В. Козубовської.]. – Ужгород, 2009. – С. 20-25.
3. Грищенко Н. А. Формування просоціальних особистісних смислів студентської молоді у позанавчальній діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 “Соціальна педагогіка” / Грищенко Надія Анатоліївна. – Л., 2009. – 22 с.

References

1. Bondarenko Z. P. Orhanizatsiia volonterskoï roboty maibutnykh sotsialnykh pedahohiv v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.05 / Bondarenko Zoia Petrivna. – K., 2008. – 200 s.
2. Homoniuk O. M. Shliakhy udoskonalennia formuvannia profesiino-pedahohichnoi kultury maibutnoho sotsialnoho pedahoha [Tekst] / O. M. Homoniuk // Materialy dopovidei ta povidomlen

Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii "Pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv do roboty z ditmy hrupy "ryzyku" m. Uzhhorod, 4 zhovtnia 2008 roku. [Za red. I. V. Kozubovskoi.]. – Uzhhorod, 2009. – S. 20-25.

3. Hryshchenko N. A. Formuvannia prosotsialnykh osobystisnykh smysliv studentskoi molodi u pozanavchalnii diialnosti : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.05 "Sotsialna pedahohika" / Hryshchenko Nadiia Anatoliivna. – L. , 2009. – 22 s.

Одержано статтю: 5.09.2018

Прийнято до друку: 19.09.2018

УДК 17.002.1 (043)

DOI:10.15330/esu.13.146-153

Олександра Лисенко,

кандидат філологічних наук, доцент,
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника"

(Івано-Франківськ, Україна)

Oleksandra Lysenko,

Candidate of philological sciences (PhD), Associate
Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian national
university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

lysenkova@gmail.com

ВІТАЛЬНО-ЧУТТЄВІ ЦІННОСТІ ЛЮДИНИ – СУБ'ЄКТА, НОСІЯ І ТВОРЦЯ ЦІННІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

VITAL HUMAN LIFE VALUES: SUBJECT, TRANSFORMER AND CREATOR OF VALUE POTENTIAL

У статті крізь призму аксіологічного потенціалу аналізуються проблеми загальнолюдських цінностей, зокрема вітально-чуттєві. Автором стверджується, що поняття цінностей присутнє у повсякденному житті, тому проблемою цінностей займаються психологічні науки та педагогіка.

Цінності досліджує також соціологія, котра аналізує суспільні цінності і пов'язану із ними поведінку.

Людина реалізується та формується через цінності, тому можемо говорити про аксіотропізм, присутній у людській природі. Позитивні цінності формують людину, антицінності її руйнують. Світ людини, позбавлений цінностей, був би аксіологічно нейтральним та екзистенційно пустим.

Філософія цінностей є істотною для персоналістичної педагогіки.

Людина, завдяки своїм чуттєвим якостям, інтелекту та волі – є водночас об'єктом і суб'єктом власної рефлексії.

Ключові слова: аксіологія, цінності, персоналізм, евдемонізм.

The article states that the fundamental issues of existential problems include the question: who is a person? What motive force in her life is decisive? What is the meaning of human life? The answers to these and other questions are very different.

The author argues that the notion of values is present in everyday life, therefore the problem of values is engaged in psychological sciences and pedagogy.

Values are also explored by sociology, which analyzes social values and behavior associated with them.

Man is realized and formed through values, so we can talk about axiotropism, present in human nature. Positive values form a person, its antivalues destroy it. The world of a person deprived of values would be axiologically neutral and existentially empty.

The philosophy of values is essential for personalistic pedagogy.